

Tapahtui omassa piirissämme

Karjalan Sivistysseura

Seura perustettiin v. 1906 Vienan Karjalaisten Liiton nimisenä. Tsaarinvallasta tukahdutti seuran toiminnan muutaman vuoden vireän toiminnan jälkeen. Uudelleen-synty tapahtui v. 1917 nykyisellä nimellä. Seuralla on rikas ja monivaiheinen historia.

74. vuosikokous pidettiin Helsingin Karjalatalon Yläsalissa 30. 3. -80. Kokous sujui yksimielisyyden merkeissä. Seuran puheenjohtaja Boris Karpela totesi, että ensi vuonna seura ja sen aikakauslehtijulkaisu Karjalan Heimo tulevat viettämään 75-vuotisjuhlaansa ja seuran toimesta elvytetty karjalaisten kyykkäpeli 30-vuotisjuhlaa. Hän toivoi, että tähän heimojuhlaan voisivat tulla mahdollisimman monet, joiden juuret ovat Vienasta ja Aunuksesta sekä heidän läheisimmät heimolaisensa ja karjalaiskalevalaisen kulttuurin ystävät.

Seuran puheenjohtajaksi valittiin uudelleen B. Karpela, samoin johtokunnan erovuoroiset jäsenet toim. joht. Mikko Mattinen, joht. K. Pamilo ja prof. Eijo Vesanen. Myös tilintarkastajiksi valittiin entiset — pankinjohtajat Jyrki Ahpo ja Aleksander Levonen sekä varalle ekonomit Esko Oksiala ja Iivo Ranne.

Seuran tulot olivat v. 1979 aikana mk 53.946,— ja menot 51.078,88. Karjalan Heimo -lehden tilaushinta jäi entiseksi mk 30,— vuosikerralta.

x x x

Kokouksen jälkeen välittömästi alkaneen karjalaisjuhlan avauslaulus lausui Kosti Pamilo. Hän totesi, että seuran jäsenistöön ja johtoon on ehtinyt kuulua kolme sukupolvea. Ensi tilassa johtoon tulevat neljännen polven edustajat.

Nuori laulusolisti Petri Silvennoinen esitti Robert Schumannin ”Dichter liebe” sarjasta 6 laulua. Petrillä on kaunisointinen menestystä enteilevä baritoni. Häntä säesti pianolla Immo Hakola. Petrin äidin sukujuuret ovat Aunuksesta, Munjärven Niinisaaresta ja isän Käikisalmesta.

Maisteri Sakari Vuoristo esitteli edesmenneen vienalaiskirjailijan Onttoni Miihkalin tuotantoa.

Jorma Puustinen esitti lyhytfilmin, jossa nähtiin välähdyksiä seuran viimevuotisesta kokouksesta Nurmeksen Bombassa, Kuhmon Laukunkantajapatsaan paljastustilaisuudesta ja Uuden Valamon munkkiasuntolan vihkiäisistä. Mikko Pröckkinen täydensi Kuhmon tapausta diakuvin.

Kosti Pamilon näytelmä

Juhlan päänumerona oli Kosti Pamilon kirjoittama karjalankielinen murrenäytelmä ”Evakon tuomaset”. Esityksen valttina oli vivahdusrikas karjalan kieli ja kansan suusta tekijän 1920-luvulla, ennen Karjalan menestystä tallentamat sanomiset monista mielenkiintoisista asioista, jotka kuuluivat silloin karjalaisten jokapäiväiseen elämään, arkeen ja juhlaan.

Esittäjinä olivat aidot kielimestarit, näyttelijälähdjöt omaavat amatöörit, suojärveläinen Veera Kujanpää ja

salmilainen Nasti Ronkainen. Molemmat puhuivat koti-seutujensa omaa murretta.

Näytelmän juonena oli kahden karjalaisakan, evakon, vuorokeskustelu. Veera oli lähdyssä Helsinkiin ukkonsa kera viemään ”tuomasia” ja katsomaan poikansa uutta kotia. Nasti oli ensimmäisessä näytöksessä häntä saattamassa ja toisessa kuuntelemassa Veeran outoja kuulumisia ja katsomassa ”tuomasia”.

Hyvä kieli, kansanomaiset rehevät repliikit, hyvin ohjattu ja suoritettu esitys sai riemukkaan vastaanoton. Karjalan kielen parhaat asiantuntijat prof. Pertti Virtaranta ja fil.maist. Helmi Virtaranta olivat tyytyväisiä näytelmään. Helmi Virtaranta lausui, että Pamilon sanomiset muistuttivat suuresti parhaan karjalan kielen tallentajan, suurkerääjän Eduard Ahtian tekstejä, joita säilytetään karjalan kielen arkistossa.

Pamilon kansanomaiset huumorit valloitti kuulijat. Herkimmin näytelmän sanomisille nauroi professori Oili Mäen perhe ja eniten itse Oili. Hän ymmärsi. Hän oli syntynyt ja kasvanut Mantsinsaarella, Laatokan, Karjalan meren rantamalla.

Kosti, Nasti ja Veera kukitettiin. Ruusun sai myös Helmi Virtaranta, joka täytti ”pyöreitä vuosia” joku aika sitten.

Juhlan lopuksi palkittiin KSS:n kyykkäkerhon talvikisojen voittajat. — **Briha.**

KARJALAISIA KANSANLAULUJA SUISTAMOLTA, toimittanut Simo Härkönen, julkaisija Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö, 1979, koko 21 x 15 cm, 78 sivua. Sisällysluetteloon kuuluu 86 nimikettä — runosävelmiä, itkuvirsiä, kertovia laulemia, kehtolaulu, piirilauluja, tunnelmalauluja, tanssisävelmiä ja viimeisenä Suistamon laulu.

Suistamo oli Suomen puoleisen Karjalan kuuluisin runonlaulupitäjä. Taitajiin kuuluivat Iivana Onoila, Teppo Jänis, Pedri ja Iivana Shemeikka, Matjoi Plattoinen, Maria Ryymin, Oksenja Mäkiselkä, Timo Lipitsä, Martta Kähmi. He olivat kuitenkin kaikki tuonilmaisissa. Viimeisen hetken tallentamistyötä avusti ratkaisevasti Martta Kähmin tytär, opettaja Sanni Pyörnilä. Vanhempaa aineistoa tekijä sai Suomalaisen kirjallisuuden Seuran arkistoista.

Tästä sarjasta on ilmestynyt jo 8 kokoelmaa, näistä Impilahden ja Salmin kokoelmat ovat Simo Härkösen työtä. Kiitoksen ansaitsee tekijä ja julkaisija, KKES.

ALEKS. KOTKANSALO, Turun yliopiston finanssio-pin apulaisprofessori kävi maaliskuussa tervehtimässä seuramme puheenjohtajaa ja jätti Carelica-kirjastoomme omat julkaisunsa:

— Tavarankäyttö ja ulkomaankauppa liikevaihtoverotuksessa, Hämeenlinna 1969, 372 sivua,

— Suomen liikevaihtovero-oikeus, Helsinki 1977, Suomen lakimiesliiton kustannus Oy, 298 sivua ja

— Liikevaihtoverotus pääpiirteittäin, Helsinki 1978, SLK Oy, 118 sivua ja kannet.

Suku on kotoisin Vienasta. Sivutöikseen heimovelji harrastaa maanviljelystä.

Prof. Otto-I. Meurman kertoi lapsuudestaan 14. 12. -79.

Muisteltiin Hiitolaa:

Kalliolan Vapaaopiston ns. Viipurin kulttuurin kerhon tilaisuus, jossa aiheena oli Hiitolan pitäjän kulttuuri. Hiitola-kerhon (Helsingissä) puh.johtaja Tauno Hannukainen kertoi ihailtavan perusteellisesti Hiitolan historian Täysinän rauhasta Martti Talvelaan, mihin liittyi ihmeellisiä katkelmia sekä luonnon, kartanoiden että asukkaiden kohtaloista. Kerttu Heino kertoi lapsenmuistojaan Hiitolasta, jossa isänsä oli talvisotaan saakka Seurantalons vahtimestarina ja lapsilla siten hyvät ”näköalapaikat” kaikkiin pitäjän tapahtumiin.

Kerhon vetäjä Tauno Siltanen kiitti kertojia.

OIKAISU: lehtemme viime numeron taitos valmistui 26. 2. 80. Kirjapaino postitti lehden vasta maaliskuun kolmannella viikolla. Tästä johtui saapumisen viivytys. Kun taitovedosta ei saatu, tuli lisäksi muutamia ikäviä virheitä. Oikaisemme vain pahimman. Kansikuva oli Akseli Gallen-Kallelan mestariluomus Sammon taonta eikä Sammon ryöstö, kuten tekstissä luki.

POTTOSEN SUKUSEURA tekeillä. Viime kesänä viisikymmentäviisi Pottosen vanhan kauppiassuvun jäsentä kokoontui Enossa. Kokouksessa valittiin työryhmä valmistelemaan sukuseuran perustamista.

Pottosen sukua on asunut 1700-luvun alussa Repolan Haukkasaareissa. Nykyään Pottosia on enimmäkseen Enossa, Lieksassa, Nurmeksessa ja Helsingissä. Huomattava osa suvun jäsenistä on edelleen kauppiaita.

Sukukokoukseen oli Pottosten lisäksi kutsuttu Repolan entisen kirkkoherran poika rovasti Serafim Fiilin. Suvun jäsen ekonomi Heikki Palaskari kertoi kokouksen alussa suvun vaiheista. Rovasti Erkki Piironen piti rukoushetken. Diplomi-insinööri Pentti Keynäs esitti Repolan ennenjulkaisematonta historiikkaa, joka pohjautui Pekka Kyöttisen muistiinpanoihin. Hän oli vuosina 1917–20 kunnan luottamushenkilönä Repolassa. Loppuhartauden piti teologian ylioppilas Risto Pottonen.

Seuraava sukukokous suunniteltiin pidettäväksi tämän kesän aikana Bomba-talolla.

Lääket. tri Jaakko Vaara toimitti ortodoksisen hetkitilaisuuden »sana viikon vaihteeksi» TV 1:ssä 15. 2. 80. Vaaran suku on kotoisin Vienasta.

SUOJÄRVELÄISET kokoontuvat Karjalan Liiton suurjuhlan aattopäivänä perjantaina 13. 6. 80 omaan tarinailtaansa Helsingin Karjalatalon Laatokkasalissa klo 19. Painakkua mieleh da tulgua kaikki. — Veera

SUOJÄRVEN PIIRIN edustajiksi Karjalan ASNT:n korkeimpaan neuvostoon 24. 2. -80 valittiin Aleksandr Beljatko Naistenjärveltä, Aleksei Jeregin Porajärveltä, Jekaterina Levina Loimolasta, Vera Koneva Leppäniemestä, Jevgeni Treshkin Suojärveltä ja Aleksandr Svidski (rautatien vaalipiiristä). Syntyperäiset suojärveläiset tuskin tuntenevat yhtään heistä sillä he kaikki lienevät saapuneet Venäjän eri kulumilta.

Metsänhoitaja Niilo Melama valittiin 24. 2. -80 Kuopion karjalaiset ry:n puheenjohtajaksi uudelleen.

SÄÄTIÖ VÄINÖLÄN hallitus on edesmenneitten jäsentensä Heikki Mattisen ja Eino S. Rahikaisen tilalle kutsunut hallituksen lisäjäseniksi kauppat.maisteri Seija Korpelan o.s. Rahikaisen ja sairaanhoitaja Toini Antosen. Molempien suvut ovat kotoisin Vienan-Karjalasta.

KARJALAN TUTKIMUSLAITOKSEN johtajaksi on toimikaudeksi 1. 1. 80–31. 12. 81 Joensuun korkeakoulun valtuusto määrännyt prof. Kyösti Pulliaisen sekä johtokunnan muiksi jäseniksi prof. Pentti Mälkösen, yliasistentti Sirkka Laurin, vanhempi tutkija Jouko Meriläisen, fil. maist. Pekka Turusen, tutkimusassistentti Antti Laineen ja tutkija Marja Järvelä-Hartikaisen.

— Varatuomari Risto Piepponen (42) valittiin tammikuussa Suomen pankkiyhdistyksen toimitusjohtajaksi tästä virasta Helsingin kaupunginjohtajaksi siirtyneen Raimo Ilaskiven tilalle. Hän on Karjalan poikia (Imatralta).

Hän työskenteli Osuuskassojen keskusassassa. Myöhemmin Piepposen ura on edennyt vuonna 1964 Helsingin kauppakamarin apulaisasiamieheksi ja Keskuskauppakamarin (1968–75) apulaistoimitusjohtajuuden ja kansainvälisen kauppakamarin Suomen osaston päällikkyyden kautta Elinkeinoelämän valtuuskunnan johtajaksi.

Hänen kykyjään on käytetty myös karjalaistoiminnassa. Hän on ollut Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiön sihteerinä ja on edelleen sen hallituksen jäsenenä sekä Karjalan Kirjapainon johtokunnan puheenjohtajana.

Risto Piepponen.

KL:n Pohjolan karjalaisseurapiirin vuosikokouksen osanottajia Sotkamossa 1. 2. -80. Valok. Risto Väisänen.

KÄÄPÄ OY on saavuttanut 140 vuoden iän. Karjalan Kannaksella toimintansa aloittanut yritys on Pohjoismaiden vanhin saman suvun hallussa oleva kauppahuone. Tällä hetkellä perheyrittäjien johdossa on viides sukupolvi.

Keskon ryhmään kuuluva Kääpä Oy on Lahden suurin yksityinen vähittäiskauppaketju. Siihen kuuluu yli 20 eri tyyppistä myymälää. Yrityksen vuotuinen myynti on noin 130 mmk. Yhtiö työllistää noin 330 henkeä, joista suurin osa on kokopäivätoimisia.

Yrityksen perustivat kauppiaspariskunta Katri ja Pietari Kääpä.

MERKKIPÄIVIÄ

94 vuotta täytti Daria Kokotti o.s. Parmakoff 15. 3. -80 Tampereella. Hän on kotoisin Suojärveltä.

75 vuotta täytti Paavo Jukola Kuopiossa 17. 3. 80. Hän on syntynyt Aunuksen-Karjalassa, Mäntyselän pitäjän Hakanmäen kylässä. Hän on osallistunut heimonsa kaikkiin viimeisiin vapauspyrkimyksiin vapaaehtoisena. Hän on karjalan kielen harras käyttäjä, taitaja ja tallentaja.

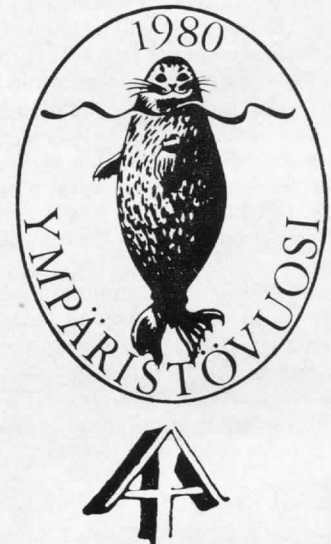
60 vuotta täytti entinen kunnanjohtaja Erkki Vihavainen Laukaalla 1. 3. -80. Hän on syntynyt ja kasvanut maanviljelijän poikana Laatokan rannalla Hiitolan pitäjän Haapalahden kylässä. Hän on monilla arvokkailla kirjoituksilla avustanut heimolehteämme.

Erkin perheeseen kuului seitsemän lasta. Äiti kuoli v. 1934. Vanhimpana isän ohella Erkki joutui lujille jo tuolloin. Talvisotaan hän meni vapaaehtoisena. Sotahommat sen jälkeen jatkuivat hänen kohdallaan viisi vuotta. Karjalan menetyksen jälkeen hän jatkoi opintojaan ja oppiarvoksi tuli sosionomi. Hän toimi Pielaveden kunnan taksoitussihteerinä 1948–52, Punkaharjun kunnallissihteerinä 1952–57, Suomussalmen kunnan vastavana 1957–58, Polvijärven kunnanjohtajana 1958–63, Kuusjärven kunnanjohtajana ja Outokummun kauppalanjohtajana 1963–68, Laukaan kunnanjohtajana 1969–75. Terveystieteistä hän siirtyi eläkkeelle 1. 3. 75.

Erkki Vihavainen on toiminut lukuisissa luottamus- ja esittelijä tehtävissä. Hän on ammattiasioita käsitellyt lukuisissa kirjoituksissa. Harrastuksista lähinnä on ollut karjalainen kulttuuri ja historia. Tästäkin hän on kirjoitellut, pitänyt puheita ja esitelmää. Hänet on kutsuttu Suomen kult-

tuurirahaston kannatusyhdistyksen jäseneksi ja myöntetty Suomen Leijonan ritari-merkki.

60 vuotta täytti toimitusjohtaja Vilho Sinda Espoossa 3. 3. 80. Hän on syntynyt Suistamolla.

Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet

Kauppaneuvoksetar Aino Kuosmanen poissa

Huhtikuun 11. päivänä siunattiin haudan lepoon kauppaneuvoksetar Aino Kuosmanen o.s. Koivisto. Hän oli syntynyt Kuopiossa, missä kävi koulunsa ja siirtyi neitosenä Sortavalaan, tunnetun Siitoinin kauppahuoneen kassaneidiksi. Uusi kotipaikkakunta hyväksyi hänet, sillä poikamiesten polku kassan näyteikkunaan ei sammaloitunut — muisteli kauppaneuvos Kalle Kuusinen. Ahkerin ihailija oli Juho Kuosmanen ja hänen kanssaan Aino vihittiin ja näin jäi taakse Sortavala monine vilkkaine harrastuspiireineen.

Nuoret sortavalalaiset kauppamiehet Kalle Kontro ja Juho Kuosmanen perustivat Helsinkiin agentuuri- liikkeen nimellä Kontro & Kuosmanen, jossa mukana olivat omistajina ja toimihenkilöinä kummankin perustajan rouvat. Matka maailman kauppakeskuksiin alkoi. Kielitaitoa tarvittiin. Niinpä Aino ja Juho sopivat mitä

kieltä kumpikin opiskelee. Aion osalle tuli ranska ja näin hän kielitaitoisena seurasi Juhoa liikematkoilla ympäri maailman. Liikkeen menestyminen oli ennenkuulumatonta, siksi sen kunniaa kamppailaan vieläkin aina TV:ta myöten. Kirjailija Hella Vuolijoki muistelee tehneensä Kontrosta ja Kuosmasesta Suomen rikkaimmat miehet.

Tähän ei Juho eivätkä muutkaan toimintaa seuranneet yhtyisi. Juho sanoi usein vaimonsa Aion olleen menestyksensä takana. Aino vaistosi asioita ja minun olisi pitänyt useimmiten luottaa häneen, niin olisin säästynyt kolhuilta – lisäsi hän aina, kun puhuttiin Kontro & Kuosmasen menestyksestä. Hella oli myös hyvä liikenainen niin kauan kuin säännöstelyä riitti ja kaupat saatiin poliitikkojen leimojen avulla. Heti kun kauppa vapautui, leimoja ei tarvittu, niin sammui Hellan agenttitoiminta.

Sortavalassa aloitettu kulttuuritoiminta jatkui Helsingissäkin. Aion koti oli avoinna maamme eturivin taiteilijoille ja monia hyviä harrastuksia tuettiin. Vastuullinen työ, liikevieraiden runsaus ei koskaan ollut esteenä, kun Aino muisti suku- ja ystäväpiiriänsä. Hänen merkkipäivänsä olivat odotettuja juhlatilaisuuksia.

Karjalan Sivistysseura ry. muistaa kiitollisuudella ensimmäisiä suurlahjoittajiaan. Vuonna 1919 saatiin mk 100.000,- toiminnan tukemiseksi Kontro & Kuosmaselta. Kyseessä oli perheyhtiö, joten omistajien rouvat olivat mukana lahjoituspäätöstä tekemässä. 60 vuotta myöhemmin Senni ja Kauko Kuosmanen lahjoittivat huomattavan määrän hyvin tuottavia Valtameri Osakeyhtiön osakkeita seurалlemme. Näin hyvyys siirtyi sukupolvesta toiseen.

Kosti Pamilo

MUISTOLAATTA Suomen sodissa 1939–1945 kaatuneille aseveljille paljastettiin Ruotsissa, Tukholman suomalaisen kirkon pihanpuoleiseen seinään kunnia-kaan talvisodan loppumisen 40-vuotispäivänä 13. 3. 1980. Laatan lahjoittivat Irene ja Axel Ax. Kukkailaitteita laskivat paikalle Tukholman Suomalainen seurakunta, Suomen puolustusvoimat, Ruotsalaiset vapaaehtoiset, Keski-Ruotsin sotaveteraanipiiri, Tukholman Sotaveteraaniyhdistys ja Sotainvalidien edustajat. Paljastustilaisuuden jälkeen khra Paul Öhrnberg toimitti muistopalveluksen. Tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan mm. suurlähettiläs Jorma Vanamo. – (Mikael Miikkola.)

Sirkka Kyllikki Mauro o.s. Blommendahl kuoli 13. 2. -80 Lieksassa. Hän oli syntynyt Joensuussa 3. 8. 1908.

Paula Naumanen o.s. Mikkonen kuoli P.K:n keskussairaalassa 28. 2. -80. Hän oli syntynyt Repolassa 4. 6.

Pekka Simonen kuoli Ruotsin Boråsissa 17. 2. -80. Hän oli syntynyt Aunuksen-Karjalassa, Mäntyselän pitäjän Koikarin kylässä. Pekalla oli kova nuoruus, kuten monella sen ikäisellä Aunuksen ja Vienan nuorella. Hän suoritti asevelvollisuutensa puna-armeijassa, jatkosodan aikana joutui Suomeen ja sodan jälkeen etsi turvaa Ruotsista.

Jouduttuaan kauas kotikonnuiltaan Pekka ei hautautunut synkkyyteen vaan perusti karjalaisen kodin sekä etsi yhteyttä heimoveljiin ja -sisariin. Hän oli perustamassa Ruotsin suomalaista ortodoksista seurakuntaa, oli sen rahastonhoitajana ja valtuuston jäsenenä noin 20 vuotta. Boråsin karjalaisen järjestön Kalevan Kansakerhon johtokunnassa hän oli v:sta 1953 lähtien. Kyykkätoimintaan Pekka tuli heti mukaan, kun Karppele kävi v. 1958 »istuttamassa» sen Ruotsiin. Hän oli voimakas vetäjä, iskijä ja moninkertainen mestari Ruotsissa.

Pekalla oli oman perheen ohella runsas ystäväpiiri sekä Ruotsissa että Suomessa. Karjalan Sivistysseuran 60-vuotisjuhlan yhteydessä Pekka Simoselle myönnettiin seuran ansiomerkki n:o 32.

Pekka Simonen (keskellä) lempiharrastustensa parissa.

Maria Kanervo o.s. Grigorjeff kuoli Valtimolla 23. 1. -80. Hän oli syntynyt Aunuksessa 15. 3. 1909.

Aleks Talvela kuoli 10. 2. -80 Outokummussa. Hän oli syntynyt Impilahdella 2. 3. 1906.

Nadja Miinin o.s. Törhönen kuoli Joensuussa 16. 2. -80. Hän oli syntynyt Repolassa 15. 9. 1895.

Semoi Martiskainen

Tammikuun lopulla, 29. päivänä, levisi Ilomantsin pogostalla illansuussa tieto, että Semoi oli nukkunut pois tästä elämästä. Kirkonkylän tiistaiseura oli koolla seurakuntasalissa, sen jäsenistä monet kuuluivat Semoin sukuun. Jumalaa kiittäen otettiin tieto vastaan. Olihan Semoi jo vuosia virunut terveyskeskuksen tiloissa ruumiillisesti riutuen mutta henkisesti väsymättömänä. Siinä illassa jo ensimmäiset muistelot ja ensimmäiset kyyneleet sukukunnan ja kasvinkumppanien kasvoilla.

Semoi oli sitä heimoa, josta lauletaan, että 'kahell puolell rajaa karjalaset kasvaa'. Semoin diedo, ukki, Jefsei syntyi vanhan rajan tuonpuoleisessa tuntumassa Martiskaisena suuriruhtinaskunnan ensimmäisinä vuosina. Vaimonsa Darian kanssa kasvatti neljä poikaa ja tyttären, joista pojista jokainen omassa huonekunnassaan harjoitti tuon ajan perhesuunnittelun perinpohjaista toteuttamista. Kun koko suku näyttää olleen siunattu

Semoi Martiskaisen siunasi khra Hannu Loima. — Valok. H. Klemola.

runsailla poikapuolisilla jälkeläisillä, ei siis ihme, että Martiskaisia on niin Karjalassa kuin koko maassakin.

Jefsein pojista yksi oli Jermei, Semoin tata. Kaikki veljekset etsivät itselleen kreikanuskoiset vaimot. Jermein avioliitossa sukuun yhdistyy toinen karjalainen Vlasovien suku. Nimi näyttää myöhemmin muuntuneen Wlasoff-muotoon. Semoin mieluisimpia kertomuksia olikin muistella kuinka rahdista kotiin tullessa tuotiin tyttöjä 'takareillinen' Suomen puolelle, i. vanhan rajan tälle puolelle, missä Jermei asui Liusvaaran kirjakuntaa numerolla kaksi. Jermein kahdeksasta lapsesta Semoi, joka vanhimmissa kirjoissa on muodossa Semen, oli ikäjärjestyksessä kolmas ja näki päivänvalon 26. 4. 1886. Kaksikymmentäkolme vuotta siitä Semoi otti vaimok-

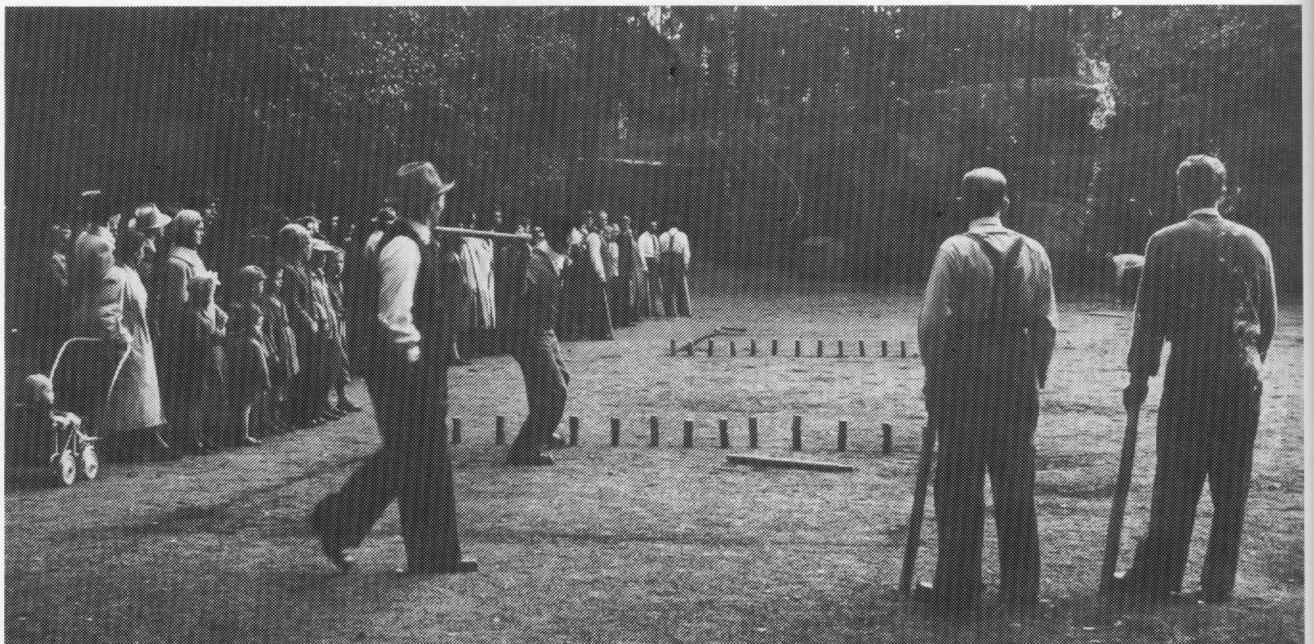
seen samoin karjalaisesta suvusta neljä vuotta nuoremman neidon Nasto Timofeintytär Hattusen.

Semoi näyttää tehneen ensin tuvan perhekunnalleen ja sitten siihen eläjät. Kun todetaan, että no. Semoi teki, on siinä hänen oma lausuntonsa pohjana: Mie tein yks-
tostu lasta! Nämä toistakymmentä jälkeläistä näyttävät syntyneen runsaan 23 vuoden ajalla. Nasto oli sitkeä kuin Livuksen rannan paju: Lapsien tekeminen näyttää vain lisännen naisen henkistä ja ruumiillista tarmoa. Runsas vuosikymmen sitten hän lähti tuonilmaisii lähes kahdeksan vuosikymmentä eläneenä. Vakaumuk-
selliselle Semoille riitti hyvin yksi avioliitto niinkuin se perinteisesti ortodoksikristitylle tulee riittäväkin. Kelpasi nyt mennä tapaamaan odottelevaa Nastoa!

Suoraselkäinen Semoi seiso i seurakunnan kirkossa omalla paikallaan niin kauan kuin vain jalat kestivät. Jaloistahan se riutuminen alkoikin. Nuoruudessa oli monet kerrat kuljettu jalan lähes sadan virstan matka pogostalle ja takaisin. Jalan oli kuljettu lukemattomat metsä- ja kalaretket. Niitä muistella vielä sairastuoteen omana oltaessa tuli katseeseen etäisyyttä ja väkettä. Silmä tapasi muistoissa kotivesien välkehtivät kaislikot, Karjalan korpjen kuusikot. Siellä karhun karjahdus viestitti vielä ikuisille metsämaalle lähtevälle menneiden sukupolvien luonnonläheisestä elämästä.

Sodan raskaat vuodet verottivat Semoin poikapuolisii jälkeläisiä kahdella. Elämä antaa ja ottaa eikä rajan kasvatti ole voinut siitä koskaan tehdä suurta numeroa. Mutta Semoin maallisten jäännösten äärelle kokoontuivat eri puolille maata hajaantuneet jälkeläiset runsaslukuisina. Vaikka Karjalan honka kaatui hiljaa, kävi katveessa kasvaneiden keskuudessa väkevä humaus. Kunnioittavien joukkoon kulki moni suvun ulkopuolinenkin. Semoin oma seurakunta kohottaa esirukouksii pyhäköissään karjalaisen poikansa puolesta. Ollos iäti muistettu! — h!

KYYKKÄ

Tämä kuva esittää Urheilumme kasvot -teoksessa kyykän alkamishetkiä v. 1951 Seuraseeressa. Etualalla iskuvuorossa Helsingin vienankarjalaiset ja taustalla aunukselaiset vastustajansa. — Valok. Pekka Kyytinen.